

RAADSVOORSTEL

Zaaknummer: Z24-031686

Voorstel van: college van burgemeester en wethouders

Behandelend ambtenaar:
Fabian Janssen
020-540 4540
F.janssen@amstelveen.nl
Projecten & Advies

Datum: 24 maart 2024

Portefeuillehouder: wethouder Frank Berkhout

Onderwerp

Invoering opt-insysteem voor ongeadresseerd reclamedrukwerk

Raadsbesluit

Het college van burgemeester en wethouders stelt de raad voor te besluiten:

1. Een opt-insysteem in te voeren gericht op het weren van ongeadresseerd reclamedrukwerk;
2. de afvalstoffenverordening gemeente Amstelveen 2024 vast te stellen, zodat per 1 juni ongeadresseerd reclamedrukwerk alleen nog aangeboden mag worden bij inwoners die met een brievenbussticker kenbaar hebben gemaakt dit te willen ontvangen;
3. hierin een uitzondering op te nemen voor huis-aan-huisbladen waarin ten minste 30% lokale journalistiek staat en voor drukwerk van niet-commerciële instellingen;
4. de veranderingen in inzamel- en verwerkingskosten als onderdeel van de totale kostendekkende exploitatie afvalbeheer te verrekenen met de egalisatievoorziening afvalstoffen (incidenteel 2024) en het tarief afvalstoffenheffing (structureel 2025ev);
5. de Afvalstoffenverordening gemeente Amstelveen 2024 te actualiseren conform het meest recente Vereniging van Nederlandse Gemeenten (VNG)-model en andere wettelijke eisen.

Samenvatting

De gemeenteraad van Amstelveen heeft op 30 november 2022 ingestemd met de motie *Ja, Ja, geen stickers* gericht op het implementeren van een Ja-sticker. Met de invoering van dit opt-insysteem wordt ongeadresseerd reclamedrukwerk alleen nog bezorgd bij inwoners die met een brievenbussticker (Ja-sticker) aangeven hier interesse in te hebben. Aangezien veel reclamefolders ongelezen weggegooid worden is het opt-insysteem een middel om papierverspilling tegen te gaan. Ook beland er nog steeds veel papier tussen het restafval. Het opt-insysteem zal dus ook bijdragen in de doelen van het Grondstoffenplan 2022 - 2026 om de hoeveelheid restafval in Amstelveen te verminderen. De verspreiding van huis-aan-huisbladen zal blijven omwille van lokale informatievoorziening. Hieraan wordt wel de eis gesteld dat het blad minimaal 30% lokale journalistiek moet bevatten.

Doel

Het tegengaan van papierverspilling door het invoeren van het opt-insysteem voor reclamedrukwerk. Naar verwachting zal de maatregel ervoor zorgen dat er jaarlijks 10% minder papier in de papierbak terechtkomt. Dit komt overeen met de doelen uit het

Grondstoffenplan 2022-2026 om te streven naar 75% afvalscheiding en maximaal 100 kilogram restafval per inwoner per jaar.

Prestatie

Het invoeren van een opt-insysteem voor reclaimedrukwerk per 1 juni 2024. Er is een communicatieplan om belanghebbenden, zoals inwoners en ondernemers, tijdig te informeren.

Voorgeschiedenis en context

Tijdens de raadsvergadering van 30 november 2022 heeft de gemeenteraad van Amstelveen ingestemd met de motie 'Ja, Ja geen sticker'. Hiermee is de wens geuit om over te stappen van een opt-out naar een opt-insysteem voor reclaimedrukwerk. Waar momenteel alle huishoudens zonder brievenbussticker reclamefolders ontvangen, wordt dit in de toekomst alleen nog bezorgd bij brievenbussen waar een Ja-sticker geplakt is. Door het systeem om te draaien zullen inwoners een bewuste keuze moeten maken voor het ontvangen van reclamefolders. Onder het opt-insysteem zullen de huidige brievenbusstickers blijven bestaan. De betekenis van de verschillende stickers in het opt-insysteem is in tabel 1 samengevat.

Type sticker	Effect
<i>Geen sticker</i>	Geen reclame, wel huis-aan-huisbladen
<i>Ja-sticker</i>	Wel reclame, wel huis-aan-huisbladen
<i>Nee - Nee sticker</i>	Geen reclame, geen huis-aan-huisbladen
<i>Nee - Ja sticker</i>	Geen reclame, wel huis-aan-huisbladen. Deze situatie komt overeen met een situatie zonder sticker.

Tabel 1: betekenis brievenbusstickers in een opt-insysteem

Juridische context

Een toenemend aantal gemeenten heeft het opt-insysteem in de afgelopen jaren ingevoerd. Voor de eerste gemeenten die het beleid implementeerden verliep dit niet gemakkelijk. De branchevereniging voor reclaimedrukwerk verweerde zich met rechtszaken over misgelopen inkomsten. In september 2021 is de gemeente Amsterdam in hun rechtszaak in het gelijk gesteld door de Hoge Raad; hiermee is bevestigd dat de invoering van een opt-insysteem juridisch toelaatbaar is. De branche voor reclaimedrukwerk heeft inmiddels een meewerkende houding aangenomen.

Overwegingen die hebben geleid tot het voorgestelde besluit**1.1 Jaarlijks worden veel reclamefolders ongelezen weggegooid**

Afvalpreventie is de meest duurzame manier om met grondstoffen om te gaan. Iedere bezorgde reclamefolder kost papier, energie, water en stoot CO2 uit. De Ja-sticker is een beproefde methode voor het terugdringen van papierverspilling. Volgens Milieucentraal ontvangen huishoudens gemiddeld 26 kilo aan reclamefolders per jaar in de brievenbus. Naar schatting beland 30% van de ontvangen reclamefolders ongelezen in de papierbak. Momenteel ontvangt 61,4% van de huishoudens in Amstelveen ongeadresseerd reclaimedrukwerk. Met het opt-insysteem zullen inwoners een actieve keuze moeten maken of zij hier wel of geen interesse in hebben. Andere gemeenten laten zien dat na invoering van het beleid tussen de 10% en de 25% van de inwoners de Ja-sticker plakt. Het aandeel inwoners dat daadwerkelijk interesse heeft in reclamefolders is dus veel kleiner dan de grote groep die nu automatisch folders ontvangt.

1.2 Papier en plastic worden niet altijd optimaal gescheiden

Uit afvalsorteeranalyses blijkt dat inwoners van Amstelveen 73% van het papier gescheiden aanleveren. Het overige percentage papier komt tussen het restafval terecht waarvan de verwerkingskosten hoog zijn. Hier blijken ook reclamefolders tussen te zitten. Ook belanden veel folderpakketten nog ingepakt in plasticfolie in de papierbak. De aanwezigheid van plastic tussen het aangeboden oud papier zorgt voor vervuiling en duurdere verwerking van de afvalstroom papier.

2. Juridische borging

De vaststelling van de Afvalstoffenverordening gemeente Amstelveen 2024 met een extra artikel over de invoering van een opt-insysteem is nodig om dit systeem juridisch te borgen en hierop te kunnen handhaven.

3. Gemeentelijke communicatie via huis-aan-huis bladen blijft toegankelijk

Het opt-insysteem is alleen gericht op het weren van ongeadresseerd reclamedrukwerk. Het lokale huis-aan-huisblad zal worden blijven bezorgd. Naast lokale journalistiek staan hierin ook officiële aankondigingen van de gemeente. Ook blijft het mogelijk om flyers van niet commerciële instellingen en politieke partijen te verspreiden. Zo blijft deze informatievoorziening voor inwoners in stand.

4. Actualiseren afvalstoffenverordening

Het vaststellen van een nieuwe Afvalstoffenverordening biedt de gelegenheid om nodige aanpassingen in de verordening te maken waarmee we voldoen aan wettelijke eisen. De voorgestelde aanpassing gaat om *Artikel 14: Dumpingsverbod*. In het artikel staat vermeld dat het zonder een ontheffing niet toegestaan is om afval in de openbare ruimte te dumpen. Deze ontheffing bestaat in de praktijk niet en is ook niet wenselijk. De tekst is zodanig aangepast dat het verbod of dumpen blijft maar dat hier geen ontheffing voor aangevraagd kan worden.

Keuzemogelijkheden/alternatieven

De folderbranche is uit eigen initiatief bezig met het uitrollen van een digitale Ja-sticker. Inwoners kunnen via de website inmijnbus.nl aangeven of ze interesse hebben in reclamefolders en zelf pakketten samenstellen. Het opt-insysteem van de gemeente kan tegelijkertijd bestaan met de digitale Ja-sticker van de folderbranche.

Participatie

De gemeente Amstelveen werkt samen met de branchevereniging voor reclamedrukwerkverspreiders in de uitrol van de Ja-sticker. Ook lokale ondernemers zijn vroegtijdig op de hoogte gesteld van het beleid.

Kanttekeningen en risico's

1.1 Papier is gemakkelijk te recyclen en levert ook inkomsten op voor de gemeente

Voor het ingezamelde papier dat de gemeente Amstelveen ter recycling aanbiedt wordt een vergoeding geboden. Hiermee is oud papier en karton ook een inkomstenbron voor de gemeente. Echter, gezien de verwachte milieuwinst op het gebied van grondstoffen, energie en CO₂-besparing is het tegengaan van papierverbruik duurzamer. Overigens is het oud papier geen stabiele inkomstenbron omdat de marktprijs voor papier fluctueert.

1.2 Inwoners kunnen moeilijker op de hoogte blijven van aanbiedingen

Voor sommige inwoners zijn reclamefolders een laagdrempelige manier om op de hoogte te blijven van aanbiedingen. Echter, er zijn inmiddels voldoende digitale middelen om reclamefolders te lezen of zelf folderpakketten samen te stellen. Voor de groep inwoners

die niet digitaal vaardig zijn is het van belang om hen te attenderen op de mogelijkheid om een Ja-sticker te plakken.

1.3 Ondernemers lopen mogelijk inkomsten mis vanwege de verminderde verspreiding van reclaimedrukwerk

Lokale ondernemers zouden met minder reclamefolders moeite kunnen hebben met het bereiken van consumenten. Echter, door vroegtijdig ondernemers op de hoogte te brengen van de verandering kunnen zij inspelen op de verandering. Evaluaties en onderzoeken bij andere gemeenten laten zien dat lokale ondernemers in de retailsector geen inkomsten mislopen door het opt-insysteem. Het is dus niet doelmatig om lokale ondernemers tegemoet te komen door een workshop digitale marketing aan te bieden. Een workshop digitale marketing wordt wel regelmatig aangeboden door de Ondernemersvereniging Amstelveen en kan uit eigen initiatief gevolgd worden.

Financiën

De uitgaven voor de invoer van het opt-insysteem voor reclaimedrukwerk kunnen gedekt worden vanuit de huidige begroting. De branchevereniging voor reclaimedrukwerk neemt de uitrol van de Ja-sticker voor haar rekening. De diverse communicatiemiddelen die worden ingezet om inwoners en bedrijven te informeren vallen onder de bestaande dienstverlening en worden bekostigd uit het communicatiebudget van afvalbeheer. De handhavinginstrumenten die zijn ingericht voor de nieuwe wetgeving vergen geen extra inhuur of middelen. De fluctuaties in verwerkings- en inzamelkosten zijn beperkt en worden als onderdeel van de totale kostendekkende huishoudelijk afval verrekend met de egalisatievoorziening afvalstoffen (incidenteel 2024) en het tarief afvalstoffenheffing (structureel 2025ev).

Vervolgstappen

Uitvoering en procesplanning

1. Wijziging regelgeving

Voor het invoeren van de Ja-sticker is een vaststelling van de Afvalstoffenverordening gemeente Amstelveen 2024 nodig. Er zal een derde lid toegevoegd worden aan *artikel 15a Ongeadresseerd Reclaimedrukwerk*. Hierin wordt beschreven wat valt onder ongeadresseerd reclaimedrukwerk. Verder wordt hierin bepaald dat dit niet bezorgd mag worden, tenzij de bewoner dit aangeeft met een brievenbussticker. Ook huis-aan-huisbladen die minder dan 30% lokale redactionele inhoud bevatten vallen hieronder.

2. Uitrol Ja-sticker

De branchevereniging voor reclameverspreiders is de ontwerpende partij achter de gebruikte Ja-sticker. Bij implementatie van het beleid besteedt de branche aandacht aan het informeren van inwoners. Ook de gemeente zal er voor zorgen dat de Ja-sticker gemakkelijk te verkrijgen is. De sticker is bij invoering van het beleid gratis af te halen bij de Bibliotheek, wijkcentra, het afvalbrengstation en het Raadhuis. Juridisch gezien worden alle uitingen op de brievenbus waarmee aangegeven wordt prijs te stellen op het ontvangen van ongeadresseerd reclaimedrukwerk beschouwd als een opt-in.

3. Communicatie

Inwoners en ondernemers worden geïnformeerd over de invoer van het opt-insysteem. Het beleid treft immers alle brievenbussen van Amstelveen. Om deze reden heeft de gemeente een informatieplicht om ervoor te zorgen dat het invoeren van de Ja-sticker niet ongemerkt voorbij gaat. Er zullen online en offline communicatiemiddelen worden ingezet. Ook zullen de reclameverspreiders zelf initiatief nemen om er voor te zorgen dat het

bestaan van de Ja-sticker welbekend is. De gemeente wil hierbij informeren en bewustwording over papierverspilling creëren.

4. Handhaving

Om de overlast van een onterecht ontvangen reclamefolder te beperken kiest de gemeente voor een 'zachte handhaving'. Dit houdt in dat verspreiders van ongeadresseerd reclamedrukwerk die zich niet aan de nieuwe regels houden een waarschuwing ontvangen. Pas bij herhaaldelijke overtredingen kan de gemeente overgaan op gerechtelijke stappen.

Evaluatie

Het opt-insysteem wordt in het laatste kwartaal van 2025 geëvalueerd. De uitkomst van de evaluatie wordt meegenomen in het nieuw te realiseren Grondstoffenplan.

Duurzaamheidsaspecten

Het primaire doel van het opt-insysteem is om papierverspilling tegen te gaan. Ondanks het feit dat ingezameld papier gemakkelijk te recycleren is, blijft afvalpreventie een duurzamere manier om met de grondstof papier om te gaan. Bovendien zal de vermindering in aangeboden reclamefolders ook zorgen voor een reductie in water- en energieverbruik en minder CO₂-uitstoot in het vervoer van de folders. Op basis van de milieu-impacttool van de VNG kan een verwachting van de milieuresultaten berekend worden. Wanneer 25% van de Amstelveense huishoudens besluit de Ja-sticker te gebruiken kan dat leiden tot de volgende besparingen:

1. **Papier:** Ruim 455.000 kilo papier kan er per jaar worden bespaard. Dit is het gewicht van de folders die niet gedrukt en verspreid zullen worden.
2. **Energie:** 447.000 kg (CO₂-equivalent) aan emissies aan CO₂ kan bespaard worden. Dit is het energiegebruik van de productie van reclamefolders én het vervoer ervan.
3. **Water:** Een besparing van 8389 m³ aan water. Dit is de hoeveelheid water dat gebruikt zou worden voor de productie van papier.

Bijlagen

1. Afvalstoffenverordening gemeente Amstelveen 2024.
2. Motie 'Ja, Ja geen stickers'.

De secretaris,

Bert Winthorst

De voorzitter,

Tjapko Poppens

Dit document is elektronisch ondertekend. Zie de elektronische handtekening(en) rechtsboven op pagina 1.